

Zakon o spodbujanju konkurenčnosti elektrointenzivnih podjetij

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(predmet zakona)

Ta zakon določa interventni ukrep dodelitve spodbude za pokritje dela stroškov električne energije za elektrointenzivna podjetja s ciljem ohranitve njihove konkurenčnosti (v nadaljnjem besedilu: spodbude).

2. člen

(skladnost s pravom Evropske unije)

- (1) Ukrep spodbud se izvaja v skladu s Sporočilom Komisije C/2025/3602 z dne 4. 7. 2025 – Okvir za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji (UL C št. 3602 z dne 4. 7. 2025).
- (2) Določbe tega zakona se uporabljajo le po pridobitvi odločitve Evropske komisije o skladnosti ukrepa z notranjim trgom.

3. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

- »elektrointenzivno podjetje« je podjetje, katerega povprečna elektrointenzivnost v zadnjih treh letih presega 5 %, pri čemer se elektrointenzivnost določi kot odstotni delež povprečja stroškov končnega odjemalca električne energije v zadnjih treh letih za porabo električne energije na vseh njegovi prevzemno-predajnih mestih od njegovega povprečja bruto dodane vrednosti v zadnjih treh letih. Če gre za končnega odjemalca električne energije, ki posluje manj kot eno leto, se v prvem letu poslovanja uporabijo projekcije podatkov, za drugo leto podatki za preteklo leto poslovanja, za tretje leto pa se uporabi povprečje podatkov za prvo in drugo leto poslovanja;
- »referenčna tržna cena električne energije za posamezno leto« je cena v EUR/MWh, ki se določi na podlagi povprečja zadnjih dvanajst mesečnih cen produkta »EEX-PXE Slovenian Power Base Year Future« pred tem letom. Vrednost se zaokroži na dve decimalni mesti;
- »upravičeni sektor« je vsak sektor, ki ga je Evropska komisija zajela v Prilogi 1 Smernic o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 (UL C št. 80 z dne 18. 2. 2022, str. 1), oziroma ga je v postopku priglasitve ukrepa državne pomoči Evropska komisija za Republiko Slovenijo potrdila na podlagi dokazil o izpolnjevanju meril za upravičenost iz Sporočila Komisije C/2025/3602 z dne 4. 7. 2025 - Okvir za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti energiji (UL C št. 3602 z dne 4. 7. 2025).

II. UPRAVIČENCI IN POGOJI

PREDLOG ZA JAVNO OBRAVNAVO (november 2025)

4. člen

(upravičenci do spodbude)

(1) Do spodbude po tem zakonu so upravičena elektrointenzivna podjetja iz upravičenih sektorjev, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- skupni letni odjem električne energije znaša vsaj 15 GWh,
- delež skupnih stroškov dobavljene električne energije v dodani vrednosti podjetja znaša najmanj 5 %,
- podjetje ima vzpostavljen sistem upravljanja z energijo (ISO 50001 ali enakovredna rešitev).

(2) Dokler podjetje ne izvede naložb v razogljčenje, za katere se je zavezalo s svojim načrtom naložb v vlogi na javni poziv po tem ukrepu, ne sme:

- izplačati dividend ali izvajati odkupa lastnih deležev oziroma delnic v znesku, ki presega razliko med čistim dobičkom in zneskom spodbude iz ukrepa v istem letu,
- odobriti novih posojil neposrednim lastnikom ali povezanim osebam, razen kratkoročnih likvidnostnih aranžmajev po tržnih pogojih.

(3) V primeru dovoljenih izplačil ali posojil iz prejšnjega odstavka prejeta korist iz tega ukrepa ne sme predstavljati vira sredstev za izplačilo dividend ali odobritev posojil lastnikom ali povezanim osebam.

(4) Do spodbude niso upravičena podjetja v težavah, kot so opredeljena v pravilih EU o državni pomoči.

III. VIŠINA SPODBUDE

5. člen

(določila glede višine spodbude, stroškov električne energije, letih zagotavljanja spodbude in dopustnega namena porabe električne energije)

(1) Spodbuda se upravičencu zagotovi za pokrivanje do največ 50 % stroškov napovedane porabe električne energije. Spodbuda ne sme povzročiti razmer, da bi po njenem prejemu upravičenčevi stroški za električno energijo znašali manj kot 50 % stroškov v primeru plačila referenčne tržne cene električne energije. Povprečni strošek za električno energijo brez upoštevanja omrežnine ter drugih obveznih prispevkov in dajatev za upravičenca, ki je prejel spodbudo, ne sme biti nižji od 50 EUR/MWh, pri čemer se mora upoštevati tudi vse druge oblike pomoči, ki jih je upravičenec za posamezno leto prejel za blaženje posledic visokih stroškov električne energije.

(2) Spodbuda se upravičencem podeljuje za električno energijo porabljeno v letih 2026, 2027 in 2028. Električna energija mora biti fizično porabljena na ozemlju Republike Slovenije. Te električne energije upravičenec ne sme prodajati, prenašati ali posredno prenesti tretjim osebam. Upravičenec mora voditi natančno evidenco o porabi in cenah nakupa električne energije, ki je predmet ukrepa iz tega zakona.

IV. PRISPEVANJE K RAZOGLIČENJU

6. člen

(upravičene naložbe v razogljčenje)

(1) Prejemniki spodbud morajo vsaj 50 % zneska prejetih spodbud investirati v naložbe v:

- naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov,
- rešitve za shranjevanje energije,

PREDLOG ZA JAVNO OBRAVNAVO (november 2025)

- ukrepe za povečanje prožnosti na strani povpraševanja,
 - ukrepe za izboljšanja energetske učinkovitosti, ki vplivajo na znižanje porabe električne energije,
 - elektrolizatorje za proizvodnjo obnovljivega ali nizkoogljivega vodika,
 - naložbe za elektrifikacijo s katerimi se zniža poraba fosilnih energentov.
- (2) Za naložbe iz prejšnjega odstavka upravičenci ne smejo prejemati pomoči iz drugih ukrepov državnih pomoči oziroma se ne smejo upoštevati kot izpolnjevanje pogojev za odobritev znižanja obveznosti plačevanja prispevkov za spodbujanje obnovljivih virov energije ali plačil zaradi izpustov toplogrednih plinov.

7. člen

(obveznosti glede naložb v razogljčenje)

- (1) Naložbe je treba začeti izvajati najkasneje v 48 mesecih od dodelitve spodbud, razen če upravičenec z obrazložitvijo v vlogi iz 9. člena tega zakona dokaže, da je zaradi tehničnih razlogov primeren daljši časovni okvir, kar upravičenec podrobneje opredeli v vlogi.
- (2) Za posamezno naložbo se lahko namenijo spodbude, ki se prejmejo za več let.

V. POSTOPEK

8. člen

(vloga in dokumentacija)

- (1) Operater trga vsako leto najkasneje do 31. januarja objavi javni poziv za oddajo vlog za dodelitev spodbud za pokrivanje dela stroškov električne energije.
- (2) Na objavljen javni poziv se lahko prijavi vsak upravičenec, ki izpolnjuje pogoje iz 4. člena tega zakona, če:
- nima zapadlih in neporavnanih obveznosti do države, kot so davki, prispevki za socialno varnost, okoljske dajatve in
 - nima neporavnanih obveznosti iz naslova odločb o vračilu nezakonito prejete državne pomoči.
- (3) Upravičenec na podlagi javnega poziva vloži vlogo pri operaterju trga, ob upoštevanju določb prvega odstavka 17. člena tega zakona. Vloga mora vsebovati:
- napoved porabe električne energije za tekoče leto,
 - povprečno porabo električne energije v zadnjih treh zaključenih koledarskih letih pred vložitvijo vloge in dokazila o odjemu električne energije v teh letih za vsa svoja merilna mesta;
 - izračun upravičenčeve elektointenzivnosti na način, kot je definiran v uredbi, ki ureja način določanja in obračunavanja prispevkov za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije in potrebne računovodske izkaze, iz katerih je možno preveriti pravilnost izračuna;
 - izjave o izpolnjevanju pogojev iz 4. člena tega zakona in drugega odstavka tega člena;
 - okvirni načrt izvedbe naložb za prispevanje k razogljčenju, ki zajema opis naložb, napoved začetka njihovega obratovanja, oceno končne vrednosti naložb in oceno pričakovanega letnega rezultata z vidika razogljčenja (dodatna proizvodnja energije iz obnovljivih virov energije, prihranek električne energije, zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov ali znižanje porabe fosilnih energentov).
- (4) Upravičenec mora v vlogi podati resnične podatke.

PREDLOG ZA JAVNO OBRAVNAVO (november 2025)

(5) Če upravičenec poda neresnične podatke ali ne izpolnjuje pogojev, se mu dodeljena spodbuda odvzame, podjetje pa je dolžno vrniti neupravičeno prejeta sredstva skupaj z zamudnimi obrestmi.

9. člen

(odločanje in način izvrševanja odločbe)

- (1) O dodelitvi spodbude odloči operater trga z odločbo za vsako leto posebej.
- (2) V odločbi se določi največjo letno višino spodbude, do katere je upravičenec upravičen, zneske in roke izplačila akontacij ter način poročuna.
- (3) Operater trga mora spodbudo v obliki akontacije za posamezno leto izplačati v dveh obrokih, in sicer prvega najkasneje do 30. maja in drugega do 30. novembra.
- (4) Operater trga na podlagi poročila iz 12. člena tega zakona do 31. aprila izvede poročun za preteklo leto.
- (5) Zoper odločbo o dodelitvi spodbude, ki jo izda operater trga, pritožba ni možna, možen pa je upravni spor.

VI. ZAGOTAVLJANJE FINANČNEGA VIRA ZA IZVAJANJE UKREPA

10. člen

(zagotavljanje potrebnih virov sredstev in postopek za izvajanje ukrepa)

- (1) Vlada do vključno leta 2028 vsako leto najkasneje do 31. januarja s sklepom določi najvišjo spodbudo za električno energijo v EUR/MWh in razpoložljiv znesek, ki se bo v tekočem letu namenil za izvajanje ukrepa po tem zakonu. Sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (2) Operater trga na podlagi pregleda prejetih vlog vsako leto preveri napovedi porabe upravičencev in ugotovi morebitno odstopanje od razpoložljivih sredstev iz prejšnjega odstavka. V primeru višje napovedi potreb operater trga izračuna povprečno letno spodbudo v EUR/MWh, tako, da sorazmerno zniža najvišjo spodbudo v EUR/MWh, ki jo je sprejela vlada. Povprečno spodbudo v EUR/MWh objavi na svoji spletni najkasneje do 1. marca.
- (3) Zavezanci za zagotavljanje sredstev iz prvega odstavka tega člena so družbe v posredni ali neposredni 100 odstotni državni lasti, ki imajo v svoji neposredni ali posredni lasti elektrarne s skupno nazivno močjo več kot 400 MW.
- (4) Družbe iz prejšnjega odstavka z operaterjem trga sklenejo pogodbo, v kateri uredijo način plačila sredstev operaterju trga.

11. člen

(vir za nadomestilo operaterju trga za izvajanje ukrepa)

PREDLOG ZA JAVNO OBRAVNAVO (november 2025)

Operater trga je upravičen do sredstev za izvajanje ukrepa na podlagi tega zakona v višini 0,1 EUR/MWh za vsako MWh vseh upravičencev do spodbude, ki se zagotavljajo iz sredstev iz prvega odstavka prejšnjega člena

VII. POROČANJE, NADZOR UPRAVIČENOSTI DO SPODBUDE IN POVRNITEV NEUPRAVIČENO PREJETE SPODBUDE

12. člen (poročanje)

- (1) Upravičenec operaterju trga najkasneje do 1. aprila poroča za preteklo leto:
 - do leta 2029 o porabi električne energije in
 - do leta 2033 o izvajanju naložb, ki so bile napovedane v okvirnem načrtu v vlogi iz 8. člena tega zakona in o doseženih rezultatih razogljčenja.
- (2) Operater trga za zagotavljanje potrebnih informacij za izvajanje tega zakona sprejme pravila o načinu obveznega poročanja prejemnikov spodbud, ki jih objavi na svoji spletni strani.

13. člen (ukrepi v primeru neizpolnjevanja napovedi in zavez)

- (1) Operater trga na podlagi poročil upravičencev, ugotovitev revizij ali ugotovitev inšpekcije, pristojne za energijo, ugotavlja:
 - ali je bila posameznemu upravičencu v posameznem letu odobrena previsoka spodbuda, ker ni porabil napovedane količino električne energije oziroma, ker njenega določenega dela ni porabil za upravičene namene,
 - ali je upravičenec izpolnil svoje zaveze iz načrta naložb.
- (2) Operater trga v primeru, ko je v nadzoru ugotovljeno neizpolnjevanje zavez iz prve alineje prejšnjega odstavka, upravičencu na podlagi sklepa zaračuna zakonske zamudne obresti za neupravičeno prejeta spodbudo, ki jo mora zavezanec na podlagi sklepa skupaj z zamudnimi obrestmi plačati operaterju trga v tridesetih dneh. Operater trgata sredstva nakaže v proračun Republike Slovenije.
- (3) Operater trga v primeru zamud pri izvajanju načrta naložb pozove upravičenca, da posreduje nov terminski načrt za izvedbo, ki mora zagotavljati, da bodo naložbe končane najkasneje do 31. decembra 2032.
- (4) Če pri ponovnem nadzoru operater trga ugotovi, da vse načrtovane naložbe niso bile končane do roka iz prejšnjega odstavka, s sklepom določi delež neizpolnitve načrta naložb in zavezancu zaračuna zakonske zamudne obresti za neupravičeno prejeta spodbudo, ki jo mora zavezanec skupaj z zamudnimi obrestmi plačati operaterju trga v tridesetih dneh. Operater trga ta sredstva nakaže v proračun Republike Slovenije.

14. člen (nadzor)

Inšpektorat, pristojen za energijo, izvaja nadzor nad izvajanjem določb tega zakona.

15. člen

(poročanje o državnih pomočeh)

- (1) Operater trga vodi evidenco dodeljenih spodbud in z objavo upravičencev in zneskov letnih prejetih spodbud na svoji spletni strani zagotavlja transparentnost ter pripravlja letna poročila za ministrstvo, pristojno za finance.
- (2) Operater trga do realizacije zadnjega načrta naložb na podlagi poročil zavezancev o izvajanju naložb na svoji spletni strani objavlja letno poročilo o naložbenih ukrepih spodbujenih s spodbudo na podlagi tega zakona in o doseženih rezultatih razogljičenja.

VIII. KAZENSKÉ DOLOČBE

16. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 20.000 do 150.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če v vlogi ne poda resničnih podatkov (četrti odstavek 8. člena tega zakona).

(2) Z globo od 250 do 500 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

17. člen

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

18. člen

(trajanje ukrepa)

(1) Ukrep spodbude se izvaja do 31. decembra 2028.

(2) Po prenehanju veljavnosti tega zakona se postopki dodeljevanja spodbud zaključijo, obveznosti vračila neupravičeno prejete spodbude pa ostanejo v veljavi.

19. člen

(roki za postopke v prvem letu)

Operater trga prvi javni poziv elektointenzivnim podjetjem za oddajo vlog za pridobitev pravice do spodbude za pokrivanje dela stroškov električne energije objavi najkasneje do 31. januarja 2026.

20. člen

(začetek in prenehanje veljavnosti ter podaljšanje uporabe)

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2026 in velja do 30. junija 2029, za namene poročanja pa se uporablja do 31. decembra 2033.